

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΡΩΝ

(Σκιαγραπία)

I

Εἶχεν ἀνατεῖλει ἡ εἰκοστὴ τετάρτη Δεκεμβρίου τοῦ 1823.

Ἀπὸ τῶν ἐπ'ἀλξέων τοῦ Μεσολογίου, τῆς ἡρωϊδὸς ταύτης πόλεως, ἦτις ἐμελλε μετ' ὀλίγον νὰ παραδώσῃ ἐκὺν τὴν ὀλοκυρώμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας, δὲν ἀντηχοῦσι τὴν πρωΐαν ταύτην τὰ πυροβόλα, ἀλλὰ ραυδοῖσι ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς καὶ θριάμβου οἱ συστρατιῶται τοῦ Μάρκου Βότσαρη καταβαίνουσιν εἰς τὸν αἰγιαλὸν νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν ἀναμενόμενον σωτήρα.

Προηγούνται οἱ ἀρχιερεῖς φέροντες τὰ χρυσὰ τοῖν ἄμφια, οἱ ὀπλαρχηγοὶ μετὰς στίλβουσαι πανοπλίας των καὶ ἐπὶ κεφαλῇ των ἔχοντες τὸν ἀρχηγὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον. Ὅπισθεν ἀκολουθεῖ ὁ λαὸς καὶ αἱ γυναῖκες. Εἰς τὰ πρόσωπα πάντων εἶναι ἐξωγραφισμένη ἡ ἐλπίς καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἀτενίζουσιν ἐν ἀγωνίᾳ εἰς τὴν θάλασσαν ἀναμένοντες νὰ ἴδωσι τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον φέρει τὸν αἰετὸν τῆς Ἀλβιῶνος, τὸν φιλέλληνα λόρδον.

Μετ' ὀλίγον τὰ πυροβόλα ἀπὸ τῶν ἐπ'ἀλξέων καὶ τῶν πλοίων ἤρχισαν νὰ κροτῶσι καὶ μία φωνὴ ἤκούετο χρημύσσουσα ἀνὰ τὴν πόλιν — Ὁ Βύρων!

Ἐρθασεν ὁ Βύρων. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπεδιβάζετο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ εἰσῆρχετο ἐπευφημούμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς τὰ καπνίζοντα τεῖχη τοῦ Μεσολογίου ὁ λόρδος Βύρων, ἑτοιμὸς νὰ προσφέρῃ ἐκὺν θυσίαν ὑπὲρ τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος καὶ ν' ἀνταλλάξῃ τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας, τοῦ ποιητοῦ τὴν δάφνην, μετὰ τοῦ μάρτυρος τοῦ στέμματος.

II

Ἦτο ἡ χρυσὴ ἐκείνη ἐποχὴ, καθ' ἣν τὰ δεινὰ καὶ ἡ ἐξέγερσις τῆς Ἑλλάδος, εἶχον συγκινήσει εὐγενεῖς τινὰς καρδίας ἐν τῇ ἐσπερίᾳ καὶ ἐνῶ ἤρχοντο ν' ἀποθάνωσιν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας ὁ Σάντα-Ρόζας καὶ ὁ Φαβιέρρος, ἄλλοι φιλέλληνες ἱερορύνται τῶν Μουσῶν ἠγωνίζοντο διὰ τοῦ καλάμου των νὰ ἐμφυσήσωσι τὸν ἐνθουσιασμὸν των εἰς τὴν ψυχρὰν διπλωματίαν, ἣτις κατεῖχετο ἐκδόμη ὑπὸ τῶν προλήψεων τοῦ παρελθόντος. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἦσαν ὁ Βίκτωρ Οὐγὼ καὶ ὁ Βαρναζέρος, ὁ Κασιμὶρ Delavigne καὶ ὁ Βιλλεμαίν, ὁ ποιητὴς τοῦ *Ρεαίου* καὶ *Ἀγαλά*, ὁ γλυκὺς Σατωβριάν. Τότε συνέστη καὶ ἐν τῇ γηραιᾷ Ἀγγλίᾳ τὸ πρῶτον φιλελληνικὸν Κομητάτον καὶ ἀπεσταλμένος τῆς ἐταιρίας κατήρχετο εἰς Ἑλλάδα, ὅπως ἐξετάσῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου καὶ

ἐνθαρρύνῃ τοὺς μαχητὰς εἰς τὸν ἀνισὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον εἶχον ἀναλάβει εἰς ἐκὺν καὶ τὸν θεὸν ἐμπιστευθέντες τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος των.

Ὁ ἀπεσταλμένος ἐκεῖνος καταβλίνων συνήντησε τὸν Βύρωνα ἐν Γενούῃ. ἤρχετο νὰ κατηχήσῃ αὐτόν, ἀλλ' ὁ Βύρων εἶχε προλάβει τὸν Βλακίερ καὶ εἶχεν ἤδη ἀποφασίσαι νὰ καταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ ὄνομα τοῦ Βύρωνος ἦτο τότε γνωστὸν ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἶχε συμπληρώσει τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ στάδιον, εἶχε δρέψῃ τὰς ποιητικὰς του δάφνας ὁμοῦ μετὰ τῶν πικριῶν καὶ ἤρχετο ἤδη ν' ἀποθάνῃ τὸν θάνατον τοῦ στρατιώτου.

Ὁ Γεώργιος Γόρδων Νόελ Βύρων ἐγεννήθη ἐν Λονδίνῳ τὴν 22 Ἰανουαρίου τοῦ 1788. Ὀρφανὸς ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἐστερημένος προστασίας διήγαγε μετὰ τῆς μητρὸς του τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔτη ἐν Σκωτίᾳ καὶ εἰς τὴν ἀγγλὴν καὶ ποιητικὴν ἐκείνην φύσιν ὀφείλει τὰς πρώτας αὐτοῦ ἐμπνεύσεις, εἰς τὸν παιδικὸν ἐκεῖνον ἔρωτα μετὰ τῆς ὀνείας τοῦ Μαρίας τοῦ, πρώτους τῆς καρδίας του παλμοῦς.

Τὸ 1798 ἀποθανόντος τοῦ θεῖου του Ἐδουάρδου ὁ Βύρων δεκαετὴς ἐυληρονόμει τὸν τίτλον τοῦ λόρδου καὶ τὸ ἐν Nevvstoad ἔρημον μεγαρὸν του, ὅπου εἰς ἐσώζετο μόνον σκίμπουε, ἐφ' οὗ καθιμνήνῃ ἡ χήρα τοῦ Ἰωάννου Βύρωνος ἐθλίβε κλαίονσα εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ ὄρφανόν της.

Ἐν ἑτὸς μετὰ ταῦτα ἦλθεν εἰς Λονδίνον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μικρὸν σχολεῖον τοῦ Δούλβιτς καὶ εἶτα εἰς τὴν περιλάλητον σχολὴν τοῦ Χαρρόου, τὸ παιδαγωγεῖον τοῦτο τῆς Ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας, ὁπόθεν ἐξῆλθε μετ' ὀλίγα λατινικὰ καὶ ἑλληνικὰ διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὰ σπουδὰς του εἰς τὸ πνευματικὸν τῆς Κανταβριγίας.

Τὰ πρῶτα τῆς μαγικῆς του λύρας μνηυρίσματα ἦσαν αἱ ὕμνοι τῆς σχολῆς ἐκδοθεῖσαι τὸ 1803. Ἀλλ' αὐστηρὰ καὶ ἀδίκως κριτικὴ ἐν τῇ *Επιθεωρήσει* τοῦ *Ἐδμουνδσβου* ἀντὶ ἐπαίνων καὶ ἐγκαρδιώσεως ὑπεδέχθη τὰς πρώτας αὐτοῦ ποιήσεις καὶ ὁ Βύρων ἠναγκάσθη νὰ ἀπευθίῃ πρὸς τοὺς ἐπικριτὰς του τὴν πικρὰν ἐκείνην σάτυρον οἱ Βάρδοι τῆς *Ἀγγλίας* καὶ οἱ τῆς *Σκωτίας* κριτικοί, ἣτις ἐδημοσιεύθη τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν συμπληρώσας τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του εἰσῆρχετο εἰς τὴν Βουλὴν τῶν λόρδων νὰ δώσῃ τὸν νενομισμένον ὅρκον.

Ἀλλ' ἡ μελαγχολία εἶχεν ἤδη καταλάβει τὴν εὐαίσθητον τοῦ ποιητοῦ καρδίαν, ἡ Ἀλβιῶν ἦτο δι' αὐτὸν πληγὴ καὶ ἀπεράσις νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν ἡπειρον. Ἐπεσκέφθη τὴν Ἰσπανίαν καὶ

Ἰταλίαν πρῶτον, ἔπειτα διεπεραιώθη εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἀνῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, διέδραμε τὴν Στερεὰν καὶ Πελοπόννησον καὶ ἦλθε νὰ διαχειμῶσῃ εἰς Ἀθήνας.

Ἐδῶ ἐγνώρισε τὴν ὀφθαλμολογίστριαν Μακρῇ εἰς ἣν ἀπεθύμει τοὺς ὠραίους ἐκείνους στίχους.

Κόρη τῶν Ἀθηνῶν σ' ἀφίω
ὅπου ἐκάστην στροφήν ἐκλείων ὡς ἐπώδῳ αἱ ἑλληνικαὶ λέξεις.

Ζωὴ μου σὰς ἀγαπῶ.

Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές

K. Γ. ΞΕΝΟΣ

ΑΙ ΡΩΣΣΙΔΕΣ ΠΑΡΘΕΝΟΙ*

Η ΣΚΗΝΑΙ ΤΩΝ ΜΗΛΕΝΙΣΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΚΥΑΝΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

— Συγχωρήσατέ μοι Βάνδα Πετρόβνα, εἶπεν ὁ Στάκελδεργ, εἰν ἔλαβον τὴν τόλμην νὰ παρουσιασθῶ πρὸς ὑμᾶς, ἀπόντος τοῦ πατρὸς σας ἤτον ὁμοῦ ἀνάγκη νὰ ἔλθω, ἵνα ζητήσω παρ' ὑμῶν ἐνδιαφερούσαν τινα πληροφορίαν πρὶν ἢ ἀποδεχθῶ τὴν ἐντολήν, δι' ἧς μ' ἐτίμησεν ὁ αὐτοκράτωρ.

— Τοῦ νὰ ἐνεργήσῃτε δηλαδὴ ἀνακρίσεις ἐπὶ τῷ κοινωνιστικῷ κινήματι εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ῥωσσίαν;

— Κυρίως εἰς τὰ διαμερίσματα τοῦ Κιέβου, τῆς Ὁδησσοῦ, τοῦ Ἐκατερινσλάδ, τῆς Χερσῶνος καὶ τοῦ Χάλκωφ. Εἶνε, βλέπετε, ὑψίστη ἐμπιστοσύνη τοῦτο, καὶ δὲν θέλω ν' ἀπειδείχθῃ ἀνάξις αὐτῆς δι' ἀνεπιτυχοῦς τινος διεξαγωγῆς τῆς ἐν λόγῳ ἐντολῆς. Δὲν θέλω ν' ἀποδεχθῶ αὐτὴν χωρὶς νὰ γνωρίζω ὀλίγον τὰς πνευματικὰς διαθέσεις τῶν τόπων, εἰς οὓς ἀποστέλλομαι.

— Ἐάν σὰς ἐννοῶ καλῶς, ἐπανελάβεν ἡ Βάνδα, ἠθέλητε νὰ ἦθε βέβαιος ὅτι θὰ εὕρητε ἀφορμὴν νὰ ἀποδείξητε τὴν ἐκάνοττά σας.

Ὁ πρίγκιψ προσέκλινε, ἐνῶ ταῦτο χρόνως διέστειλε τὰ χεῖλη του μειδίαμα ματαίας μετριοφροσύνης.

— Ἐν ἄλλοις, λόγοις, ἤθελον νὰ ἦμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ κάμω ἀνωφελὲς ταξείδιον. Ἀφοῦ ἀπαξ μοι ἐνεπιστεύθησαν μίαν τοιαυτὴν ἐντολήν...

— Πρέπει, τὸν διέκοψεν ἡ Βάνδα,

*) Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθ. 30, 34, 32, 33, 34, 35, 36, 37 38 καὶ 39.

νά εὑρητε τὸν τρόπον ὥστε νά ἐπέλθῃ ἀποτέλεσμα, ὅπερ νά σᾶς τιμῇ.

— Νομίζω ὅτι διακρίνω εἰς τοὺς λόγους σας τὴν εὐφροσύνην.

— Προσπαθῶ νά σᾶς ἐννοήσω· ἰδοὺ τὸ πᾶν, ἀντεῖπεν ἡ Βάνδα μετὰ προσπεποιημένης εὐκρινείας.

Ὁ πρίγκηψ ἐπανελάβε:

— Ἦκουσα νά ὁμιλῶσι κολακευτικώτατα ὑπὲρ ὑμῶν, Βάνδα Πετρόβνα, νά σᾶς ἐκθειάζωσιν· ὅχι μόνον διὰ τὴν ἀνεπτυγμένην ὑμῶν διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν δξύνουσαν ὑμῶν, διὰ τὴν ὑπάτην ἡθικὴν διάπλασιν καὶ τὸν ἀξιοθαύμαστον ἐν γένει καὶ ἐνεργητικὸν χαρακτῆρά σας.

— Ἔχω τινὰς φίλους οἵτινες μαγεθύνουν τὴν ἀξίαν μου· ὁ πλοῦτος, ἀφ' ἑτέρου, τοῦ πατρὸς μου, καὶ ὁ τίτλος μου ὡς πρίγκηπισσας συντελοῦν πολὺ εἰς τὸ νά αὐξάνῃ τὸ γόητρον τῆς φήμης μου.

Ἀποδείξει, ὅμως, ὅτι κέκτησθε πραγματικὴν ἀξίαν, εἶνε ὅτι δὲν ὑστερεῖσθε καὶ ἐχθρῶν καὶ κατηγόρων.

— Ἰδοὺ ὅ,τι ἐλάχιστα πάντων μ' ἐνδιαφέρει.

— Μοὶ φαίνεται ὀλίγον ὑψηλόφρων.

— Πράγματι.

— Ἀλλ' ἡ ὑψηλοφροσύνη μοὶ φαίνεται προτέρημα μᾶλλον ἢ ἐλάττωμα· ἡ ὑψηλοφροσύνη εἶνε συνέπεια ἀξίας. Ἀγαπῶ τὰς ὑψηλόφρονας γυναῖκας, ἀγαπῶ τὰς δυσκαλίας ἐν τῷ ἔρωτι, ἐν τῷ

— Νομίζω ὅτι ἀπομακρυνόμεθα ὀλίγον τοῦ προκειμένου, εἶπεν ἡ Βάνδα μετὰ μειδιάματος ἑρωτατρόπου.

— Καὶ εἶνε δυνατόν νά μὴ γάνῃ τις τὴν σειράν τοῦ λόγου του, ὅταν ὁμιλεῖτε περὶ τινων ἐκ τῶν ἰδεῶν σας, ἐπιτρέψατέ μοι νά σᾶς εἰπῶ καὶ ἐγὼ τινὰς τῶν ἐμῶν.

Δὲν ἀρέσκομαι θαύλου βλέπουσα ὑπεισδύσασαν καὶ ἐν Ῥωσσίᾳ συνείθειαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Γάλλοις, τοῦ νά μὴ ἀπευθύνωσιν εἰς τὰς γυναῖκας ἢ μόνον χαριεντισμοὺς καὶ κολακείας, ὥσπερ τὰς ἐκρινόν ἀναξίας νά συζητῶσι καὶ περὶ ἄλλων ἀντικειμένων.

— Καλὰ λοιπόν· ἔστω! ἄς ἐπανελάβωμεν εἰς τὸν σοσιαλισμὸν καὶ θὰ ἰδῇτε ὅτι, μακρὰν τοῦ νά σᾶς θεωρήσω ὡς πлагγῶνα περὶ ματαιότητος ἀσχολουμένων, ἀναμένω τοῦναντίον παρ' ὑμῶν ὁδηγίας σπουδαίας ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ ἐνδιαφέροντος ζητήματος, ὅπερ μὲ ὀδήγησεν ἐνταῦθα. Λέγουσι περὶ ὑμῶν ὅτι εἴσθε ὀλίγον κοινωνιστῆς· νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νά σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι δὲν τὸ πιστεύω.

— Πράγματι· ὅταν τις εἶνε πρίγκηπιστα καὶ ἀπολαύει ἐξαιρετικῶν παρὰ τῇ κοινωνίᾳ τιμῶν

— Λέγουσιν ἐν τούτοις ὅτι τὸ κίνημα τοῦτο συμμερίζονται πολλοὶ νέοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀνήκοντες εἰς τὴν εὐγενῆ τάξιν.

— Λέγουσι, μάλιστα· ἀλλὰ κατ' ἐμὲ οἱ τοιοῦτοι εὐγενεῖς θὰ ᾔνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον κατεστραμμένοι ἢ διατελοῦντες ὑπὸ τὴν δυσμένειαν τῆς αὐλῆς.

— Ὑπάρχουν ἐν τούτοις καὶ ἄλλοι· αὐτοὶ οἱ Σλαῦοι εἰσὶ τότε ἐλαφροί, τὸ σὺ ἐνθουσιώδεις! Καὶ ὑμεῖς, Βασιλεῖς Ἀντωνόβιτς, δὲν εἴσθε ἐνθουσιώδεις;

— Ὁ ἐνθουσιασμὸς εἶνε τι καλόν· οὐδὲν γεννητικόν, οὐδὲν εὐγενές, οὐδὲν μέγα διαπράττεται ὅταν λείπῃ ὁ ἐνθουσιασμὸς.

— Σᾶς διαβεβαίω, Βάνδα Πετρόβνα, ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος πρακτικώτατος, θετικώτατος.

— Ἀλλ' ἀναμένω ἀκόμη τὰς ἐρωτήσεις σας περὶ τῶν διαθέσεων τῶν κατόικων τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν, διέκοψεν εἰποῦσα ἡ Βάνδα.

— Σᾶς ὑπακούω. Αἱ γυνῆς εἰσὶ διγερμέναι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ κοινωνισμοῦ. Τινὲς λέγουσιν ὅτι καθ' ἑκάστην ποιεῖ ἐκπληκτικὰς προόδους· ἄλλοι ἀρνοῦνται ἀπολύτως τὰς προόδους ταύτας καὶ ὑπολογίζουσιν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κοινωνιστῶν εἶνε λίαν περιορισμένος, ὅτι τὸ ἀπονενωμένον τοῦτο κόμμα δὲν συνίσταται ἢ ἀπὸ τινος τρελλοῦς ταραχοποιού, οἵτινες ἐνεργοῦσι μέγαν θόρυβον ἐν' ἀπατῶσι τὸν κόσμον περὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Καθ' ὅρας τὸ κόμμα τοῦτο εἶνε ἐπικίνδυνον, καὶ ἡ ὅχι εἰς τὴν κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν; Θὰ μοὶ προσφέρετε μεγίστην ὑπηρεσίαν λέγουσά μοι τὴν γνώμην τοῦ πρίγκηπος.

— Ὡ! ὁ πατήρ μου, εἶπεν ἡ Βάνδα γελῶσα, βλέπει πανταχοῦ κοινωνιστὰς. Δὲν ἤθελον ἐκπλαγῇ, ἐν παραδείγματι, ἐάν τὸν ἐβόλεπον τὴν νύκτα παρατρεῦντα ὑπὸ τὴν κλίνην του, πρὶν ἢ κοιμηθῇ ἐν ἀνακαλύψει κένενα κοινωνιστῆν. Εἰς τὸν πατέρα μου αὐτὸ πλέον τῷ ἔγεινε μανία. Οὐδὲ νά προσφέρῃ τὴν λέξιν κἂν δὲν δύναται χωρὶς νά φρικίσῃ ὅλος. Καὶ νομίζω μάλιστα, ὅτι ἡ ἐντολὴ δι' ἧς ἐπεφορτίσθητε εἶνε ἀποτέλεσμα τῶν παρὰ τῷ ὑπουργῷ παραστάσεων τοῦ πατρὸς μου.

— Καὶ ὑμεῖς; ἤθελον ν' ἀκούσω καὶ τὴν γνώμην σας.

— Κάλιστα! Ἰδοὺ αὐτή. Ὑπάρχουσι κοινωνισταί, ὑφίστανται· ἀλλ' ἐάν ἀνακαλύψετε, καθ' ὑπόθεσιν, ἐν Ὁδησσῷ εἴκοσι, ἐρευνῶντες μετὰ πλείονος ἐπιστάσεως θὰ ἀνακαλύψετε ἐν Κιέβῳ τριάκοντα, καὶ εἰς ἄπασαν τὴν μεσημβρινὴν Ῥωσσίαν ἱκανοὺς ἐπὶ· ἴσως ἐν ὅλῳ ἑκατόν· αὐτὸ ἐν συνόψει φρονῶ.

— Ἐκατόν ἐνεργοὺς προπαγανδιστὰς δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀλλὰ μήπως εἶνε μόνον αὐτοί; οἱ προσήλυτοι, οἱ νεόφυτοι, μοὶ φαίνεται ὅτι θὰ ὦσι πολυάριθμοι.

— Ἐάν ὑπάρχωσι, τί μέτρα θὰ λάβετε διὰ νά τοὺς ἀνακαλύψετε; ὁ ῥωσικὸς λαὸς, κατὰ τὸ φαινόμενον ἡλίθιος εἶνε ὀξυδερκέστατος, πονηρότατος, δολιώτατος, πανουργότατος καὶ εἰς ἄκρον δύσπιστος· καὶ φρονῶ δυσκολώτατον νά σᾶς ἐμπιστευθῇ καὶ ἀφήσῃ ἑαυτὸν ἀμεριμνον νά διαγνώσῃτε τὸ βάθος τῶν σκέψεών του.

— Τότε μὲ ἀναγκάζεται νά καταθέσω τὴν ἐντολὴν ταύτην.

— Ποσῶς! Ἀπ' ἐναντίας, αἱ δυσκολίαι εἶνα ἴσα αὐταὶ θὰ περιάψωσιν ὑμῖν μεγάλην δόξαν. Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἀνακρίσεις, αἱ διοικητικαὶ ἐκθέσεις δὲν χρησιμεύουσιν ἀπολύτως εἰς οὐδὲν μόνον ὠφελοῦσιν ἐκείνους οἵτινες τὰς ἐνεργῶσι. Πιθανόν ὅμως καὶ νά ὦσι πολυαριθμώτεροι οἱ κοινωνισταί, παρ' ὅσον φαντάζομαι καὶ τότε ἡ ἀνάκρισίς σας δὲν θ' ἀποβῇ πάντῃ ἀλυσιτελής.

Ἐνῶ ὁμιλεῖ οὕτω ἡ Βάνδα, ὁ Στά-κελβεργ τὴν παρετῆρει προσεκτικώτατα, καὶ τῷ ἐξάνῃ λαλοῦσα εὐκρινέστατα. Ἐνόμισεν ἐν τούτοις καθήκον του νά ἐπεκτείνῃ ἀπωτέρω ἔτι τὰς ἐρεῦνας του.

— Πῶς ἤθελε σᾶς φανῇ ἐάν σᾶς ἡρώτων ἂν θέλετε νά γίνητε ἐπίκουρός μου εἰς τὰς ἀναζητήσεις μου;

— Ὡ! θὰ σᾶς ἔλεγον ὅτι δέχομαι μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἀποφασιστικότητος. Ἐάν δόνσμαι νά σᾶς φανῶ χρήσιμος, καὶ νά παράσχῃ οὕτω μίαν ἐκδούλευσιν εἰς τὴν πατρίδα μου, θὰ παρέλειπον ἐν καθήκον ἐάν ἤρνούμην νά σᾶς βοηθήσω εἰς τὸ ν' ἀνακαλύψῃτε ἐάν ὑφίστανται αἱ φρικιᾶλαι αὐταὶ συνωμοσίαι, αἵτινες ἀπειλοῦσι τὴν ἡσυχίαν τῆς αὐτοκρατορίας. Οἰκτερῶ τοὺς ἀνατροπεῖς τοὺς δυστυχεῖς τούτους, ὅλους αὐτοὺς τοὺς τρελλοὺς— καὶ ἂν δὲν ᾔνε τρελλοί, τοὺς ἐγκληματίας—οἵτινες ποθέουσι τὴν ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων καὶ τὴν ἀναρχίαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν γνωρίζω ὅτι ἀρείλομεν νά σεβώμεθα τοὺς νόμους τῆς πατρίδος μας, ἐτι μᾶλλον ἐπιθυμῶ νά γίνω βοηθός σας εἰς τὴν εὐγενῇ ἀποστολῇ τὴν ὁποῖαν μέλλετε νά ἀποδεχθῆτε· δὲν ἔχει οὕτω; Ἐάν ὅμως πάλιν κατὰ τύχην συμβῇ νά μὴ ὑπάρχωσι κοινωνισταί, ὀφείλομεν καὶ πάλιν ν' ἀνακαλύψωμεν τοιοῦτους· καὶ ἐν ἀνάγκῃ τέλος νά ἐνοχοποιήσωμέν τινας ὡς τοιοῦτους. Ἦκουσα νά λέγωσιν ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ἀνακρίσεων οὕτως ἐνεργοῦνται.

Τώρα πλέον, ὁ Βασίλειος ἤκουε καὶ ἐβόλεπε τὴν Βάνδαν μετὰ βεβαιᾶς ἀνῆσυχίας. Εἰρωνεύετο ἄρᾳ γε; ὁμιλεῖ

σπουδαίως; Αἱ δονήσεις τοῦ ἤχου τῆς φωνῆς της τῷ ἐφαίνοντο δριμύτι καὶ εἰρωνικά. Ὑπεκρίνετο; Ἀμφέβαλλεν ἄρα περὶ τῆς ἀληθοῦς αἰτίας τῆς ἐπισκέψεώς του;

Ἐκκοτίσθη. Ἦγνόει τί νὰ συμπεράνῃ.

Ἐάν ἦτο κοιωνιστής, ὡς τὸν ἐπεφόρτισεν ὁ Τρεπώφ ν' ἀνκαλύψῃ ὥφειλε νὰ ἦνε ἐπιφυλακτικώτερα. Ἐξ ἄλλου ἡ εὐχέρεια μεθ' ἧς ἀπεκρίνετο, ὁ ἐπίχαρις τόνος δι' οὗ ἐχρωμάτιζε τὴν ὁμιλίαν της, τὸν ἑκαμὸν νὰ διστάζῃ: Ὅχι μίᾳ ἀληθῆς κοιωνιστῆς δὲν θὰ ὁμιλεῖ οὕτω ἀπέναντι ἐνὸς μέλλοντος πράκτορος τοῦ τρίτου τμήματος.

Μετχειρίσθη νέαν τακτικὴν.

— Δὲν ἐχθαίρω τοὺς σοσιαλιστάς: τόσον, ὅσον πιθανὸν νὰ πιστεύητε. Εἰμὶ φιλελεύθερος, φιλελευθερώτατος, καὶ τόσο, ὅσον πιθανὸν οὐδ' ὑμεῖς αὐτῇ.

— Καὶ τίς σὰς εἶπεν ὅτι εἰμαι; ἡρώτησεν ἡ Βάνδα μετὰ προσπεποιημένης ἐκπλήξεως.

— Ἡ κοινὴ γνώμη.

— Τὸ κοινὸν λοιπὸν ἀσχολεῖται πολὺ δι' ἐμέ;

— Δύναται τις νὰ παύσῃ ἀσχολούμενος περὶ ὑμῶν, ἀφοῦ ἀπαξ σὰς ἴδῃ;

— Μὲ σκώπτετε, κύριε ἀνκριτῆ. Ἐάν ἐξακολουθήσετε νὰ μὲ κολακεύετε τοιοῦτοτρόπως δὲν θὰ γίνω ἐπίκουρος συνεργάτης σας ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῆς ἐμπειπιστευμένης ὑμῖν ἐντολῆς.

— Μάλιστα εἰμαι κατὰ βῆθος φιλελεύθερος, ἐπανελάσεν ὁ πρίγκηψ Βασίλειος; ἡ ἐμπιστοσύνη δὲ ἦν μοι ἐμπνέουσα εἶνε τὸσαύτη, ὥστε θὰ σὰς εἰπῶ ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Θ' ἀποδεχθῶ τὴν ἐντολὴν ταύτην διὰ νὰ ὑπηρετήσω τὸ φιλελεύθερον κόμμα, συντελών διὰ τῶν ἐνεργειῶν μου εἰς τὴν αὐξάνειν τῆς σαβαρότητος τοῦ ἐκ τοῦ κινήματος τούτου κινδύνου, χωρὶς — ἐννοεῖται — νὰ προδώσω καὶ φέρω εἰς κίνδυνον τὸν αὐτοκράτορα.

— Ἀ! μπᾶ!... Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν πῶς θὰ ὑπηρετήσετε τὸ φιλελεύθερον κόμμα;

— Ἀκούσατε! Δὲν ἐφθάσε μέχρι τῶν ὥτων ὑμῶν διάδοσις τις περὶ τοιχοκολληθῆναι τινῶν προγράμμάτων ἐν πλήρει ἡμέρᾳ, ἐπανελάσεν ὁ Στάκελβεργ, καὶ περὶ τινος περιωνύμου ἐρυθρᾶς ἐπιστολῆς, φηθείσης τὴν πρῶτην εἰς τὴν ἀμνηστὴν τοῦ αὐτοκράτορος;

— Τοιχοκολλημένα προγράμματα; ἐρυθρὰ ἐπιστολή;

— Ναι, περὶ ὧν ὁμιλοῦσι πάντες σήμερον.

— Ὅχι τῇ ἀληθείᾳ, ἀπεκρίθη ἡ Βάνδα μετὰ τόνου πληρεσάτης ἀγνοίας. Καὶ τι λέγουν τὰ προγράμματα αὐτὰ καὶ ἡ ἐπιστολή;

— Δὲν γνωρίζω ἐπακριδῶς φαίνε-

ται ὅμως ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐστενοχώρησε ζωηρῶς τὸν αὐτοκράτορα. Σήμερον τὴν πρῶτην μάλιστα, ἔσχε θορυβωδεστάτην καὶ ἐργίλην μετὰ τοῦ Γκορτζιάνωφ συνδιάλεξιν, ὅστις προεῖθε μέχρι τοῦ ν' ἀπειλήσῃ τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς παρρητικότητός του, ὅτις παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ.

Καὶ λέγων ταῦτα, ὁ Στάκελβεργ παρετήρει προσεκτικώτατα τὴν πριγκήπισσαν. Ἀλλ' ἡ Βάνδα εἶχεν ἐννοήσει πλέον ἤδη τὴν παγίδα τοῦ καὶ προσφυλάσσετο.

— Καλὲ τί μὲ λέγετε! Αὐτὰ εἶνε σπουδαιότατα νέα, εἶπε προσπαθούσα νὰ δώσῃ τὸν τόνον τῶν ὀλίγων λέξεων της τούτων πλήρες καὶ ἄδολον ἰνδίαφρον.

— Καὶ αἰτίχ, δι' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ ἤλθεν εἰς ῥῆξιν μετὰ τοῦ συντηρητικώτερου ἀνδρός τῆς αὐτοκρατορίας, ἡ οὐ τὸ τρόπος, εἰς ᾧ τὸν ἐνέβαλον αἱ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ ἐπιστολῇ ἐμπεριεχόμεναι ἀπειλαί, ἐνεκα τοῦ ὁποίου πανικοῦ τούτου ἐπεθύμει νὰ δώσῃ Σύνταγμα εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ νὰ προεῖθ' εὐθὺς εἰς μεταρρυθμίσεις. — Συμπέρασμα λοιπὸν τῆς ὅλης ὁμιλίας μου εἶνε ὅτι: ἐξακολουθοῦντες νὰ ἐκφοβίζωμεν σπουδαίως τὸν αὐτοκράτορα κερδίζομεν πλεονέκτημα, ἀπ' ὅσα ἐάν τὸν καθησυχάζομεν.

— Ὡστε, Βασίλειε Ἀντωνόβιτς, εἴθε ὑπὲρ τοῦ Συντάγματος;

— Ἀναμφιβόλως; καὶ ὑμεῖς; τί ἐπιθυεῖτε;

— Ἀλλὰ πότε σὰς εἶπον ὅτι εἰμαι φιλελευθέρα;

— Τὸ ὑποθέτω διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἦνε τις νοήμων, καὶ ἀνεπτυγμένος χωρὶς νὰ ἦνε φιλελεύθερος.

— Ἐκ τούναντίου, μοι ἀρέσκει ἡ γνώμη τοῦ Γκορτζιάνωφ.

— Ἀληθῆ;

— Ὅτι ἤρχισε πνέων ἐπὶ τῆς Εὐρώπης δημοκρατικὸς ἀνεμος, ὅστις σήμερον ἡ αὖριον θὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν καὶ θ' ἀνατρέψῃ οὐ μόνον τὸ Ischinn ἀλλὰ καὶ τὴν Αὐλὴν μας. Ἀλλ' ὅτι ἡμεῖς, οἱ βογιάρτοι, τῶν ὁποίων ὁ λαμπρὸς βίος φθονεῖται, ὁρεῖλομεν νὰ μὴ ἀφήσωμεν τὸν ἀνεμὸν αὐτὸν νὰ ἐλθῇ μέχρις ἡμῶν ἀλλ' ὅτι τούναντίον ὁφείλομεν νὰ τὸν ἀπομακρύνωμεν ὅσον τὸ δυνατόν, ὥστε, ἂν τυχόν ποτε τύχῃ καὶ ἐλθῇ, νὰ προσέχωμεν πάντοτε καὶ νὰ γνωρίζωμεν τὴν ὁρμήν του, ὥστε νὰ προφυλαχθῶμεν διὰ νὰ μᾶς προξενήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγωτέραν βλάβην.

— Ἀ! δὲν σὰς ἀναγνωρίζω ἐνταῦθα ὡς Βάνδαν Πετρόβναν. Ὑμεῖς, ἡτις φαίνεσθε ὅτι ἔχετε τόσο εὐγενῆ χαρακτῆρα, νὰ ὁμιλήτε μετὰ τόσο ἐγωῖσμοῦ;

— Δὲν εἶνε τοῦτο ἐγωῖσμός; εἶνε ὀρθοφροσύνη.

— Ἐγὼ δὲν εὐρίσκω ἡ ἐν μέσον, ἵνα προλάβωμεν τὴν καταιγίδα. Νὰ δεσμεύσωμεν τὸν κεραυνόν. Τὸ Σύνταγμα, ὅπερ εὐχομαι νὰ δοθῇ εἰς τὴν Ῥωσσίαν, θὰ φέρῃ τὸ ἀποτέλεσμα ἀλεξικεραύνου.

— Ἰσως ἔχετε δίκαιον. Τοῦτο ἡδύνατο νὰ ἦ αἰτία ὅπως δραδύνῃ ἐπὶ τινὰ εἴτῃ ἡ κοιωνιστικὴ ἐπανάστασιν.

— Πιστεύετε λοιπὸν εἰς τὴν κοιωνιστικὴν ἐπανάστασιν;

— Ἡ λέξις, ὡς βλέπετε, εἶνε τοῦ συρμού ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε καὶ χρώμαι αὐτῇ: χωρὶς νὰ τὴν περιβάλλω μὲ σπουδαιότητά ἢ δὲν ἔχει.

Δὲν ἀφίναται νὰ συλληφθῇ, ἐσκέφθη ὁ Βασίλειος. Καὶ ἐν τούτοις μυστικῇ προαίσθησις μοι λέγει ὅτι εἶνε κοιωνιστικὴ καὶ ὅτι μὲ ἐμπαίζει.

Καὶ ὁ νεὸς πρίγκηψ ἀπεφάσισε νὰ τῇ κλητῆν ἐκχυρὸν καὶ ἀπρόοπτον κτύπημα ἵνα τὴν ἐκπλήξῃ καὶ τὴν συλλάβῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Μετὰ τὴν σκέψιν ταύτην τῇ λέγει ἀποτόμως:

— Ἐγνώριζα καλὰ, ἀρκετὰ καλὰ ἓνα μεμυημένον εἰς τὴν ἐταιρίαν τῆς Ἀπελευθερώσεως.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Βάνδα δὲν ἡδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἐλαφρὴν φρενίαν. Τὰ βλέφαρά της ἐταπεινώθησαν δις, ὡς ἂν εἰ εἶχαν ἀπροσδοκῆτως πληγῇ.

— Τὴν συνέλαβα! Εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Βασίλειος.

— Ἦκουσα πράγματι, νὰ ὁμιλῶσι περὶ ὑπάρξεως μιᾶς τοιαύτης ἐταιρίας, εἶπεν ἡ Βάνδα διὰ φυσικωτάτου τρόπου. Λοιπὸν! Ἀπὸ τίνος συνίσταται καὶ τί σκοπὸν ἔχει;

— Τὸ πλεῖστον τῶν μελῶν ἀνήκει εἰς τοὺς εὐγενεῖς. Σκοπεῖ δὲ τὴν ἀνατροπὴν τῆς κυβερνήσεως καὶ τὴν διατάραξιν τῆς κοιωνικῆς τάξεως.

— Ἐνδιαφέρομαι νὰ μαυθάνω περὶ τῶν μυστικῶν ἐταιριῶν, εἶπεν ἡ Βάνδα κλίνουσα ἐλαφρῶς τὸ πρόσωπον πρὸς τὰ ἑμπρός, ὡς διὰ ν' ἀποδείξῃ τὸ ζωηρὸν συμφέρον ὅπερ ἐλάμβανεν εἰς πᾶσαν ἀποκάλυψιν τοῦ νέου Γερμανοῦ. Ἐπειδὴ εἶμαι πολὺ περίεργος, ὅτι εἶνε μυστικὸν μ' ἐλκύει. Αἱ γυναῖκες ἄρ' ἔτι εἰσὶ δεκταὶ εἰς τὴν ἐταιρίαν αὐτήν;

— Κατὰ τὸν νέον σοσιαλισμὸν αἱ γυναῖκες ἀναγνωρίζονται ὡς ἰσότιμοι καὶ ἰσόβαθοι πρὸς τοὺς ἄνδρας.

— Ἐπεθυμήσατε ποτὲ νὰ μυηθῆτε εἰς αὐτὴν τὴν ἐταιρίαν;

— Ἐγὼ; Ἀπαγε! Διόλου! Τὸ πρόγραμμα τῶν δὲν ὁμοιάζει καθ' ὅλοκληρίαν μετὰ τοῦ ἐμοῦ. Δὲν εἶμαι τόσο ῥιζοσπάστης. Ἀλλ' ἀκολουθοῦν ἐν τῇ ἀνακρίσει μου τὸ σχέδιον περὶ οὗ σὰς

ὠμίλησα, πιστεύω ὅτι θά ᾔμαι συγχρό-
νως ὠφέλιμος καὶ εἰς τοὺς κοινωνιστάς
καὶ εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

— Ὅπως δηλαδὴ λέγουν οἱ Γάλλοι,
προσέθεσε γελωτά ἡ Βάνδα. Ν' ἀπειλή-
τε καὶ τὸν λύκον καὶ τὸ πρόβατον.

— Μὲ νομίζετε φιλόδοξον;

— Πιθανόν.

— Ἀπατάσθε τὸ κυριεῖόν με πάθος
εἶνε . . .

— Ἐμπρός! ὀλίγον θάρρος!

— Δὲν τολμῶ. Τὸ βλέμμα σας δια-
περᾷ τὴν καρδίαν μου. ὦ! σὰς καθύπε-
στεύω διώξατε με, διότι ἂν μείνω εἰσέ-
τι ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μεθ' ὑμῶν,
θ' ἀπολέσω τὰς φρένας μου. ὦ! διὰ
τὴν ἡσυχίαν μου θὰ πρᾶξω κάλλιστα
νομίζω, νὰ στερηθῶ τῶν ἐμβριθῶν ὀδύ-
γιων μιᾶς τόσῃ ἐπικινδύνου συναργάτι-
δος.

— Καὶ τόσον περισσότερον, ἐπανε-
λάβεν ἡ Βάνδα μειδιῶσα, ὅτω πιθανόν
νὰ σὰς ᾔσαν ἀχρηστῶν.

Ὁ Βασίλειος ἠσθάνθη σπασμωδικὴν
κίνησιν τῶν χειλέων του.

— Θέλετε, ἐπανελάβεν αὐτὴ, ἃ σὰς
εἶπω τὸν ἀληθὴ σκοπὸν τῆς ἐπιτεκνέω-
σας, Βασίλειε Αντώνοβιτς;

— Ἐμμανεύσατε ἄρα, ὅτι τρωθεὶς
χθὲς ἐκ τῆς ὠραϊότητός σας, ἐσπούσα
ἵνα σὰς θαυμάσω;

— Ὅχι ἐλινθιάσθητε. Νὰ σὰς εἶπω
ἐγώ. Ἐξήλθατε ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ
Τρίτου τμήματος. Ἐπειδὴ ἡ κοίτη ἡ γνώ-
μη λέγει περὶ ἐμοῦ ὅτι ἀνήκω εἰς ἐται-
ρίαν κοινωνιστῶν—ὅπερ μοι τὸ εἶπατε
μόνος σας καὶ ὠμίλησαν εἰς ὑμᾶς περὶ
ἐμοῦ, ἐλάττωτε τὴν περιέργειαν νὰ μάθῃ-
τε τὰς ἀρχάς μου.

Ὁ πρίγκηψ ἠρρυθίασαν ἄχρῃ τῶν ὤ-
των.

— Ἀχ! πρίγκηψ! καὶ ἠδυνήθητε
νὰ ὑποπτευθῆτε ὅτι θ' ἀνελάμβανον νὰ
ὑποκριθῶ ἀπέναντι ὑμῶν τὸ πρόσωπον
κατασκόπου τινός ἢ πράκτορος τῆς φυ-
σικῆς ἀστυνομίας;

Ἠγέρθη καὶ προσποιούμενος τὸν και-
ρίως λυπημένον, ἔκαμιν ἐν βῆμα πρὸς
τὴν θύραν.

— Βασίλειε Αντώνοβιτς, ἐπανελά-
βεν ἡ Βάνδα, ἀφοῦ ἡ ὑπόψια μου αὕτη
σὰς λυπεῖ, συγχωρήσατέ μοι ὅτι τὴν
εἶπον, καὶ ἃς γινώσκω πάλιν ἄριστοι
φίλοι.

Καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα. Ἀλλ' ὁ
Βασίλειος ἐδίσταξε νὰ τὴν λάβῃ.

Ἡ Βάνδα ἐφοβήθη μήπως ἐπραξεν
ἀνοησίαν θέλουσα νὰ δείξῃ διορατικό-
τητα καὶ ὀξύνοϊαν. Ἐπρεπεν ὅθεν νὰ
ἐπανορθώσῃ τὸ σφάλμα τοῦτο, καὶ νὰ
κερδήσῃ, ἂν οὐχὶ δι' αὐτήν, τὸ ὑλάχι-
στον διὰ τοὺς συνωμώτους τῆς, τὰς χά-
ριτας τοῦ στυφοῦ τούτου ἀνδρός.

— ὦ! σὰς βεβαιῶ ὅτι ἦτο ἀστεί-

σμός, τῷ ἐπανελάβε μετὰ ἐρωτοτρόπου
μειδιῶντος. Δὲν θὰ φανῇτε μνησικακός
εἰς ἐμέ, δὲν ἔχει οὕτω;

— Ἐγὼ νὰ φανῶ μνησικακός πρὸς
ὑμᾶς; εἶπεν ὁ πρίγκηψ, τεταραγμένος
ὀλίγον ἐκ τοῦ μάγου μειδιῶντος τῆς
Βάνδας.

— Ἀκριβῶς πότε ἀναχωρεῖτε;

— Καὶ ὑμεῖς;

— Ὅχι πρὸ τοῦ Ἀπριλίου.

— Ἐγώ, εἶπεν ὁ Βασίλειος, σκοπῶ
νὰ ἀναχωρῶ τὸν προσεχῆ μῆνα· ἀλλὰ
κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ὑπηρεσία
μου θὰ διαρκέσῃ πολὺ, διότι θὰ συμ-
περιλάβῃ, ἐκτὸς τῆς μεσημβρινῆς Ῥωσ-
σίας, καὶ τὴν δυτικὴν. Θ' ἀρχίσω ἐκ τῆς
Μοδουλίας, τῆς Βολωνίας, τῶν ἐπαρχιῶν
τοῦ Γρόνδο, τοῦ Μίνσκη καὶ τοῦ Μογι-
λέβου· κατόπιν θὰ διατρέξω τὴν Βεσσα-
ραβίαν, τὰς ἐπαρχίας τῆς Χερσῶνος καὶ
τοῦ Ἐκατερινουπόλεως, τὴν Κριμαίαν καὶ
θὰ καταλήξω εἰς τὴν μικρὰν Ῥωσσίαν
καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν διοίκησιν
τοῦ Κιέβου, ἐνθα θὰ λάβω τὴν εὐχα-
ρίστησιν νὰ σὰς ἴδω, ἀφοῦ ἕως τότε θὰ
εἴσθε ἐκεῖ.

— Καὶ ὑμεῖς ἐλπίζομεν, εἶπεν ἡ
Βάνδα, ὅτι θὰ προτιμήσῃτε, πάσης ἄλ-
λας τὴν κατοικίαν μας.

Ὁ Βασίλειος προσέκλινε χαριέντως.

— Ὡς, προσέθηκε, εἶνε δυνατόν ν'
ἀρνηθῶ πρὸς κλησιν μετὰ τοσαύτης γρη-
ταίας γινομένην, ἀφοῦ καὶ εἰ τὰ ἄκρα
τοῦ κόσμου ἠθέλων ὑπάγει ἐὰν ἐπρό-
κειτο νὰ ἴδω ἐκεῖ τοὺς δύο τούτους μά-
γους ὀφθαλμούς σας.

Ἡ Βάνδα ἐπέθηκεν ἐρωτοτρόπως ἕνα
δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ Βα-
σιλείου.

— Σίγα! Ἄλλως θὰ σοῦ μιλήσω
Καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν
ἀσπασθεὶς ὁ πρίγκηψ ἀπῆλθε.

Δὲν εἶχε δ' ἐτι διασκελίσαι τὸν οὐδὸν
τῆς θύρας, ὅτι ἡ Βάνδα, ποιοῦσα μορ-
φασμὸν ἀκιδίας:

— Πόσον ἀπεχθής, πόσον ἀχθὴς μοι
φαίνεται. Ἠσθάνθη τὸ φιλημά του ὡς
ἐπαρὴν ἐπὶ τῆς χειρός μου σαύρας τι-
νός, εἶπε, ἀπομάσσουσα δι' εὐώδους μά-
κτρον τὰ ἴχνη τοῦ φιλήματος, ὅπερ ὁ
πρίγκηψ ἐπέθετο ἐπὶ τῆς χειρός τῆς.

Ἠνοιξε τὴν θύραν, καὶ:

— Κατία! Κατία! ἐφώναξ.

Ἡ Κατία ἦλθεν ἀμέσως.

— Ἀχ! Ἡ θεὰ τῆς μορφῆς σου μὲ
ἀνακουρίζει... Ἄν ἐγνώριζες μετὰ τί-
νος συνωμίλουν.

Καὶ τῷ δικήθη λεπτομερῶς τὴν
μετὰ τοῦ πρίγκηπος συνδιάλεξιν τῆς
πρώτον, εἶτα δὲ τὴν μετὰ τοῦ Ἀλε-
ξίου Βερνίνο.

— Φαίνεται ἀναντίρρητον, προσέ-
θετο κατόπιν, ὅτι ἡ διακλήρυξις τοῦ ἐ-
παναστατικοῦ κομίστατος παρήγαγε ζωη-

ρὰν αἰσθησιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ αὐτο-
κράτορος, ὅστις ἤδη, φαίνεται, ὅτι θέ-
λει ν' ἀνανήψῃ τοῦ ἐκουσίου λιθάργου του.

— Ἀλλ' ὁ λαὸς θὰ ἐξεγερθῇ πρὸ
αὐτοῦ, εἶπεν ἡ Κατία.

XII

Πάθος

Ἐνῷ συνδιελέγοντο οὕτω εἰσῆλθε
θαλαμηπόλος, ἐκτείνων πρὸς τὴν Βάν-
δαν χρυσοῦν δίσκον ἀφ' οὗ ἔκειτο ἐπι-
σημασμένη ἐπιστολή.

Ἀναγνώρισα τὸν γραφικὸν χαρα-
κτῆρα ἡ Βάνδα τὴν ἀπεσφράγισεν ἀμέ-
σως ζωηρῶς, καὶ ἰδοὺ τί ἀνέγνωσε:

«Προσφιλεστάτη μοι Βάνδα.

«Μὲ λησμονεῖς, μὲ ἐγκαταλείπεις.
νέμω ἡ πτωχή σου Ναδέγα εἶνε δυστυ-
χεστάτη πασῶν τῶν γυναικῶν. Ἄν
οὐδὲν σπεύσῃς νὰ ἔλθῃς ἐπίκουρός μου,
καί σθάνομαι ὅτι θ' ἀποθάνω. Ὁ σύζυ-
γός μου μὲ ἀπατᾷ. Ἀπὸ ἱκανοῦ ἤδη
πρόχρονος ἀμφέβαλλον περὶ τῆς πίστεώς
σου, ὡς γνωρίζεις, ἀλλὰ σήμερον πλέον
βεβαίως πεπεισμένη ὦ! εἶνε τρομερόν!
«Διατελῶ κλινῆρας καὶ πυρέσσουσα. Ἡ
δυστυχία μου εἶνε ἀνεπανόρθωτος καὶ
οὐδὲν εὐρίσκω καταφύγιον ἢ εἰς τὸν θά-
νατον.

«Ἄ! εἶμαι ἀξιοπεριφρόνητος! τὸ
ἀναγνωρίζω καὶ αἰσχύνομαι διὰ τὸν
πικρὸν μου τὸν ἀπίστον αὐτὸν τὸν
κόποιον ὄφειλον νὰ μισῶ... φεῦ! τὸν
ἀγαπῶ ἀκόμη. Τὸ λέγω; Ποτὲ δὲν τὸν
ἠγάπησα μὲ τόσον πάθος. Ἡ ζυλοτυ-
πία μὲ καταδιωρόσκει. Εἰς μόνην τὴν
«ἰδέαν ὅτι ἄλλην ἀγαπᾷ, ἄλλην σκέ-
πτεται, ἄλλην ποθεῖ, παραφροσύνης
«λύσσα καὶ μιλᾷ μὲ κυριεύει.

«Τὸν λατρεύω... ὦ! νὰ λατρεύω τὸν
«ἀπίστον αὐτόν, ὅστις δὲν μ' ἀγαπᾷ
«πλέον. Ἐκεῖνος δὲν μισεῖ ἀκόμη, ἀλλ'
καί σθάνομαι ὅτι τῷ καθίσταμαι ἐπα-
«γλῆς μὴ δυναμένη ν' ἀποκρύψω τὴν
«ζυλοτυπίαν μου, ἥτις, καὶ ἀκούσης
«πέμου, καταδιολοῦται ἐν τοῖς ἀπελπι-
«στικοῖς λόγοις καὶ τρόποις. Ἀλλ' ἐκεῖ-
«νος πρὸ τῆς δυστυχίας μου ὑψοῖ τοὺς
«ὤμους ἢ χασμαῖται.

«Ἐὰν βραδύνῃς νὰ ἔλθῃς τετέλειται
«πλέον δι' ἐμέ. Ἄ! Ἐπέρχονται στιγμῇ,
«καθ' ἃς σκοτοδινῶ θέλω τότε νὰ τὸν
«φρονεύσω, νὰ φρονεύσω τὴν ἀντίζηλόν
«μου, καὶ πρὸ πάντων ἐπιθυμῶ τότε νὰ
«δῶσω πέρας εἰς τὴν ὑπαρξίν μου ἥτις
«εἶνε διαρκὴς ὀδὴν διὰ τὴν κατασυντε-
«ντριμμένην καρδίαν μου. Δὲν ἐλπίζω
«πλέον ἢ ἐπὶ σέ, ἐπὶ τὴν ἡρώϊκὴν ψυ-
«χὴν σου ἵνα μοι παράσχῃς τὸ θάρρος
«νὰ ζήσω.

«Ἡ διὰ παντὸς καταστραφεῖσα φί-
«λη σου.

»ΝΑΔΕΓΑ ΑΙΤΖΑΝΩΦ.»

Ἐνῷ ἀνεγίνωσκε τὰς σπαραξικαρδίας ταύτας γραμμάς, τὸ πρόσωπον τῆς Βάνδας ὠχρία, ἐνεκρούτο.

— Ἡ Ναδέγα! Πτωχή μου Ναδέγα! ἐψιθύρισε· ἐὰν ἐγνώριζε... Δυστυχῆ Στέφανο!... Χθὲς ἔτι ὅποιον βλέμμα ἐξετόξευσεν ἐπ' ἐμοῦ... ὅποιον σκοτεινὸν πῦρ ἐνυπῆρχεν εἰς τὸ βλέμμα αὐτὸ καὶ ὅποια καρδοβόρος ὁδὸν!

Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην ἡ Βάνδα ἐρρίχθη ἐθεσε τὴν μίαν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς, ἐνῷ διὰ τῆς ἄλλης συνέσφιγγεν, ἐρειδομένη, τὸ ἐρεισίνωτον θρόνου τινός.

— Ἀλλὰ τί ἔχεις, τὴν ἠρώτησεν ἡ Κατία.

— Τίποτε, ἀπεκρίθη αὐτῇ, καταβάλλουσα προσπάθειάν τινα ἵνα κατισχύσῃ τῆς ταραχῆς τῆς. Ἐτοιμάσθητε καὶ διάταξον νὰ ζεύξωσι τὸ ὄχημά μου θὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἀγοπήτην μου Ναδέγκαν. Δυστυχῆς ψυχὴ!...

XIII

Τὸ τρίτον τμήμα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ γραφείου

Ἐνῷ ἡ Βάνδα ἔσπευσεν πρὸς τὴν φίλην τῆς, ὁ Βασίλειος Ἀντώνοβιτς Στάς-κελδεργ κατευθύνετο πρὸς τὴν μυστηριώδη οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Λιταϊνάια, διὰ νὰ δώσῃ ἀκριβῆ ἐκθεσιν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ τρίτου τμήματος περὶ τῶν διαδικμαίων ἅτινα ἐπεφορτίσθη ἵνα ποιήσῃ.

ὑπὸ τὸ ἄθωον αὐτὸ ὄνομα τοῦ Τρίτου Τμήματος τοῦ ἰδιαιτέρου γραφείου τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ὑφίσταται ἐν Ῥωσίᾳ, μυστικὴ ἀστυνομία, ἴσων ἢ καὶ ἀνωτέρων τῶν ὑπουργῶν ἰσχὺν ἔχουσα, προωρισμένη νὰ κανονίζῃ, νὰ συστηματοποιῇ τὴν ἐπαγρύπνησιν ὅλων τῶν ὑπόπτων κατοίκων τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ μυστικὴ ἀστυνομία, συσταθεῖσα ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ τρομεροῦ, ἐνεργεῖ ὑπὸ τὰς διαταγὰς μυστικοῦ γραφείου, ἀναπληροῦντος χρέη ἱεραξιαστικοῦ δικαστηρίου διὰ τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα.

Τὸ σθεναρότερον καὶ ἐκλεκτότερον μέρος τῆς Ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας ἀπεδοκίμασε τὸν προορισμὸν τῆς τοῦτον. ὑπὸ τὸν Μέγαν Πέτρον, καθὼς καὶ ὑπὸ τοὺς διαδόχους του, ἡ μυστικὴ ἀστυνομία ἦτο ἀνηλεὲς, φρικαλέα, ἀδυσώπητος. Παῦλος ὁ Α΄ τὴν κατήργησε. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος τὴν ἐθεμελίωσεν ἐκ νέου τῷ 1825, καταστήσας αὐτὴν τὴν ἀνωτάτην διοικητικὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοκρατορίας ἐπὶ ἐβδομήκοντα ἑκατομμυρίων κατοίκων.

Ἡ Πετρούπολις εἶνε πλήρης πρακτόρων τοῦ τρίτου Τμήματος. ἀδυσπῆσται πρὸς ἅπαντας, ἐλεγεν ὁ Χέρτζων εἰς τὴν υἱὸν του, μεταβαίνοντα εἰς τὰς ὁχθὰς τοῦ Νέβα. Ἀδυσπῆσται πρὸς τὸν

ἄμαξηλάτην, ὅστις δισκαῖ τὴν ἄμαξάν σου, πρὸς τὸν ὑπηρέτην ὅστις σὲ ὑπηρετεῖ· μὴ ἐμπιστεύου οὐδενί, ἀκόμη καὶ εἰς τὸν πλέον δεθοκιμασμένον φίλον σου.»

ὑπάρχουσι λοιπὸν ἐν Ῥωσίᾳ οἱ χωροφύλακες, ἢ φανεροὶ πράκτορες τῆς ἀστυνομίας, καὶ ἔστροι ἀπόκρυφοι, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀπειρος. Καὶ ταῦτα οὐ μόνον ἐν Πετρούπολει, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ ἀπαίσια αὕτη διοργάνωσις ἐκτείνετε ἐν ὅλῃ τῇ Ῥωσίᾳ, τὴν ὁποίαν καταδυναστεύει, σπαρασσεί, θανατοῖ. Ἡ μυστικὴ ἀστυνομία συλλαμβάνει, καθιεργνύει, ὡς αὐτὴ δοκεῖ ἔχει εἰρκτὰς φρικαλεότητας τῇ Βαστίλλῃ. Ὡς μέτα τῆς ἐνεργείας τῆς ἔχει ἐν χρήσει τὰς βασάνους, τὰς στρεβλώσεις, τὸ κνοῦτον τὴν μόνωσιν, τὰς μαγγανείας, τὴν πεινᾶν καὶ τὴν δίψαν, εἰρκτὰς ἐρεβώδεις ἐνθα θάπτει ζώσας ὑπέρχεις, ποτίζουσα αὐτὰς δηλητηριώδη ποτά, καὶ ἐνθα καὶ οἱ εὐρωστότεροι δὲν δύνανται νὰ ζήσωσι πλέον τῶν πέντε ἐτῶν, καὶ τέλος τοὺς πύλους τῆς Σιδηρίας ἐνθα θνήσκουσι βραδέως ἐκ τοῦ ψύχους, τῆς ἀθλιότητος καὶ τῆς ἀπελπισίας.

Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀποδείξεων ἵνα συλλάβῃ ἢ βασανίσῃ ἀπλῶς μία καταγγελία ἐνός κυανοῦ αξιωματικοῦ ἢ μυστικοῦ πράκτορος. Διηγούμεται περὶ τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας ἀποτρόπαια ἀνέκδοτα. Οὐδ' ὑπάρχει Ῥώσος μὴ προφέρων μετὰ τρόμου καὶ δέους τὸ τρομερὸν ὄνομα μυστικὴ ἀστυνομία.

Οἱ πράκτορες αὗτοι τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας δὲν ἐκλέγονται μεταξὺ τῶν τυχόντων ἀσχημῶν· τοῦναντίον προτιμῶνται οἱ τοῦ ἀνωτέρου κοινωνικοῦ βαθμοῦ. Τὰς θέσεις ταύτας ἐμπιστεύοντες εἰς ἀνθρώπους, ὧν οἱ κοινωνικὴ κατὰστασις, ὁ πλοῦτος, ἡ ἐπιρροὴ καὶ τὰ ἀξιώματα θέτουσιν αὐτοὺς ἀνωτέρω παντὸς πειρασμοῦ καὶ πάσης ἄλλης δημοσίας θέσεως, διότι ὀρεῖλουσι νὰ ᾧσιν ἀπτόντοι καὶ νὰ ἐπαγρυπνῶσι καὶ ἐπὶ τῶν σημαντικωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων.

Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1879

ΕΠΑΡΧ. ΣΠΕΤΣΩΝ ΚΑΙ ΕΡΜΙΟΝΙΑΟΣ

Δῆμοι	Κάτοικοι	Δημόται
Σπετσῶν	6,899	10,650

Κρανιδίου	6,705	8,256
Ἑρμιόνης	2,047	2,218
Διδύμων	1,243	1,273
Τὸ ὅλον	15,894	22,406

ΕΠΑΡΧΙΑ ΥΔΡΑΣ ΚΑΙ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ

Δῆμοι	Κάτοικοι	Δημόται
Ὑδρας	6,811	12,270
Τροιζήνης	6,973	9,378
Μεθάνων	2,149	2,335
Αρσούπης	1,202	1,240
Τὸ ὅλον	17,137	25,243

ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

Δῆμοι	Κάτοικοι	Δημόται
Κυθήρων	6,631	8,880
Ποταμίων	6,628	6,988
Τὸ ὅλον	18,259	15,868

ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΥΡΟΥ

Δῆμοι	Κάτοικοι	Δημόται
Ἑρμουπόλεως	21,540	20,492
Σύρου	5,406	13,192
Μυκόνου	4,466	6,302
Τὸ ὅλον	31,412	39,986

ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΕΑΣ

Δῆμοι	Κάτοικοι	Δημόται
Κέας	4,311	5,651
Κύθνου	1,543	2,539
Αρσινίδος	1,380	1,719
Σερφίδου	2,943	8,387
Τὸ ὅλον	10,177	13,296

ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΝΔΡΟΥ

Δῆμοι	Κάτοικοι	Δημόται
Ἀνδρου	9,777	13,279
Κορθίου	5,926	6,633
Γαυρίου	4,090	4,870
Ἀργυρίου	2,769	2,833
Τὸ ὅλον	22,562	27,615

ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΙΝΟΥ

Δῆμοι	Κάτοικοι	Δημόται
Τήνου	4,298	7,414
Πανόρμου	3,284	3,941
Σωσθενίου	1,857	2,166
Περαίας	3,126	3,160
Τὸ ὅλον	12,565	16,681

ΕΠΑΡΧΙΑ ΝΑΞΟΥ

Δῆμοι	Κάτοικοι	Δημόται
Νάξου	2,156	3,590
Βύβλου	4,057	4,240
Τραγαίας	4,100	4,331